

SLOVENSKI NAROD

Izba za vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petiti
a Din 2, do 100 vrst Din 250, od 100 do 300 vrst 3, večji inzerati petiti
vrsta Din 4. — Popust po dogovoru. Inzeratni danek posebej. — Slovenski Narod
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12, za inozemstvo Din 25. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo
Ljubljana, Knafljeva ul. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — CELJE, Kocenova ul. 2. — Tel. 190
NOVO MESTO, Ljubljanska c., tel. št. 26. — Jesenice, Ob kolodvoru 101. —
Račun pri pošt. ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351.

MILIJARDNI KREDITI ZA ZGRADBO CEST IN ŽELEZNIC

**Velik uspeh licitacije ministrstva za zgradbe — Gradilo se bo osem
železniških prog, med njimi proga št. Janž-Sevnica in 780 kilo-
metrov cest**

Beograd, 16. oktobra. p. Pred dva meseca je ministrstvo za zgradbe v sporazumu z ministrstvom prometne razpisalo licitacijo za zgradbo cest in železnic v skupni vsoti približno 2 milijard dinarjev. Po pogojih natečaja bi se imela dela izvršiti na kredit za deset do 15 let ter bi jih država izplačala v bonih, ki bi se obrestovali največ po 7 odstotkov. Emisijski tečaj ne bi smel biti manjši od 92. Država si pridržuje pravico, da v času treh let po izvršenem delu izplača celo posojilo ali pa pretvori bone v stalne obveznice z amortizacijskim rokom 30 let.

V natečaju je bila določena zgraditev osmih železniških prog, med njimi tudi proge št. Janž-Sevnica. Vse te proge niso dolge, vendar pa je njihova zgraditev zelo nujna, ker bodo predstavljale zvezo med glavnimi progami. Vsa dela za zgraditev teh prog bi ve-

ljala 1.170 milijonov dinarjev.

Natečaj je določal tudi graditev cest v dolžini 780 km za približno vsoto 700 milijonov dinarjev. Od teh cest bi se nobena ne gradila v Sloveniji. Ta razpis licitacije je bil v svojem bistvu iskanje posojila, namenjenega za javna dela.

Pogoji so bili zelo strogi, ker je ministrstvo hotelo, da se prijavi samo solidne finančne skupine, ki imajo dovolj kapitala in ki morejo odgovarjati splošnim finančnim razmeram na denarnem trgu. Čim je bila licitacija razpisana, se je med domačimi in tujimi podjetji pojavilo veliko interesentov, ki so postavili razmeroma ugodne pogoje, čeprav se je v nekaterih mestih v inozemstvu vodila kampanja proti tem pogojem.

Ministrstvo se na to kampanjo ni oziralo ter se je včeraj licitacija tudi

vršila. Posebna komisija je otvorila pismene ponudbe ter pri tem ugotovila, da so resne in da nudijo solidna jamstva. Za zgraditev železnic in cest so se prijavila velika podjetja iz Francije, Nemčije in Amerike. Nekatera kot samostojna, nekatera pa skupno z našimi podjetji. Za zgraditev železnic se je prijavilo osem podjetij, in sicer sedem s tujim kapitalom ter eno domače za zgraditev železnice št. Janž-Sevnica. V splošnem so njihovi pogoji ugodni. Pri licitaciji za zgraditev cest se je prijavilo 12 podjetnikov, med njimi nekaj domačih. Ponudbe se sedaj urejajo in bodo kasneje objavljeni točni podatki. Za enkrat se more ugotoviti samo velik uspeh tega novega finansiranja države, pri katerem sodeluje mnogo konkurentov. Ta način finansiranja se bo obdržal tudi v bodoče in se bodo vršila še nadaljnja dela na tej podlagi.

Angleški tisk o balkanski konferenci

**Solidarnost balkanskih narodov — Rešitev spornih vprašanj med
Grčijo ter Bolgarijo in Turčijo**

London, 16. oktobra. AA. Ob zaključitvi balkanske konference v Atenah poročajo dopisniki »Timesa«, da bo prihodnja balkanska konferenca v Carigradu. Nadalje pravi dopisnik »Timesa«, da so vsi balkanski narodi pokazali na atenski konferenci dobro voljo ter naglasili solidarnost balkanskih narodov. Sporna vprašanja hočejo reševati na prijateljski način, da se tako doseže splošna balkanska unija. Dopisnik dodaja, da je imela konferenca nesporne uspehe. Diplomatski sodružnik lista »Daily Telegraph« pravi v svojem poročilu, da obljuba atenska konferenca koristne rezultate, da ji zapadna diplomacija pred ne-

koliko tedni ni pripisovala velikega pomena. Dopisnik »Daily Telegrapha« pripisuje v gotovi meri te rezultate konference govoru Venizelasa, ki kaže njegovo namero, da pride do rešitve spornih vprašanj med Grčijo in Turčijo. O spornih vprašanjih med Grčijo in Bolgarijo poročajo dopisniki »Daily Telegrapha«, da je Venizelos ponovno obljubil Bolgariji izhod na morje pri Dedeağacı, dočim Bolgarija lahko uporablja svobodno zono v solunskem pristanišču. Venizelos je pokazal tudi dobro voljo, da da Bolgariji boljše pogoje za promet skozi Strumiško dolino.

Hitlerjevski izgrede v Nemčiji

**Nazadovanje narodnih socializmov pri občinskih volitvah — Krvavi
spopadi med hitlerjevci, socialnimi demokrati in komunisti**

Berlin, 16. oktobra. Nemška vlada je sklenila, da bo z najstrožjimi ukrepi zatrla vsakršne demonstracije proti obstoječemu režimu. Pristojne oblasti so prejele strog nalog, naj nastopijo proti kršiteljem miru z vso strogostjo. Pri včerajšnjih volitvah predsednika nemške zbornice je bila okoli parlamenta strogo zastražena. Policija je preiskala vse osebe, ki so šle v parlament. Včeraj se je končala pred tukajšnjim sodiščem razprava proti 11 demonstrantom, ki so sodelovali pri ponedeljkovih izgrediv. Obsojeni so bili na več mesecev ječe.

Izvolitev Loebaja za predsednika zbornice je izzvala v zmernih političnih krogih veliko zadovoljstvo. Nemška vlada je s to izvolitvijo izvajala velik uspeh in kakor vse kaže, bo našla v parlamentu trdno in delavljivo večino. Veliko navdušenje za narodno-socialistično stranko se je med prebivalstvom precej pogojevalo. Pri vseh občinskih volitvah, ki so se vršile po državno-zbornskih, so narodno-socialistični in komunistični glasovi znatno padli, dočim so zmerne stranke, centrum in socialisti ohranili svoje pozicije in ponekod celo pomnožili svoje število glasov. Velik narodno-socialistični uspeh pri zadnjih državno-zbornskih volitvah je imel za posledico,

da razvija socialno-demokratska stranka veliko agitacijo med delavstvom v obrambo republike proti napadam desničarskih elementov. Socialistični govorniki izjavljajo na shodi, da bo delavstvo z orožjem v roki branilo republiko. Tako je uspeh narodnih socializmov imel za posledico močno ojačanje Brüningove vlade in vseh republikanskih elementov v Nemčiji.

Berlin, 16. oktobra. Po nekem političnem shodu v Schwerinu je prišlo snoči do krvavih spopadov med Hitlerjevci in njihovimi nasprotniki. V spopadu je bilo hudo ranjenih 15 oseb.

Berlin, 16. oktobra. V številnih mestih Nemčije je prišlo snoči do težkih narodno-socialističnih izgrediv. V Dessau-u je prišlo do boja med narodnimi socialisti in komunisti, pri čemer je bilo 15 oseb ranjenih. V Schwerinu so se spopadli narodni socialisti in socialni demokrati ter komunisti. Tudi tamkaj je bilo več ranjenih, med njimi tudi nekatere ženske. Demonstranti so popolnoma razdejali mestno dvorano. V Güstrowu so hackenkreuzlerji demonstrirali po cestah ter razbili mnogo izložbenih oken. Tudi tukaj je imela policija mnogo posla.

Energični ukrepi proti indijskim nacionalistom

Aretacije voditeljev indijskega kongresa — Razpust nelegalnih organizacij — Izgredivi zaradi bojkota alkoholnih pijač

Bombay, 16. oktobra. Policija je izvedla neobičajno energičen udarec proti organizacijam neodvisnih. Včeraj in danes je bilo aretiranih okoli 150 vodilnih članov kongresa. Policija je zasedla in zatvorila osrednji urad narodnega kongresa v Bombayju ter zaplenila vso opremo in vse listine. Obenem je proglasila kot nezakonito in razpustila indijsko bojno organizacijo. Končno je snela zastavo vseindijskega kongresa, ki je bila razobešana na poslopju narodnega kongresa ter jo nadomestila z angleško.

London, 16. oktobra. AA. Po poročilu indijske vlade z dne 11. oktobra, se je položaj v večini indijskih pokrajin nadalje izboljšal. V pokrajinah Madras, Bengal in

Punjab je gibanje za državljansko neposlusnost praktično popolnoma ugasnilo. V nekaterih pokrajinah je morala vlada razpustiti mnogo nelegalnih organizacij. V osrednjih pokrajinah je revolucionarna agitacija znatno ponehala. V nekaterih krajih je prišlo do spopadov s policijo, ki je nastopila proti izvajanju bojkota prodajaln alkoholnih pijač. Oblasti so dognale, da je zaradi bojkota prodajaln alkoholnih pijač zelo narasla nepostavna produkcija alkohola.

London, 16. oktobra. Včeraj dopoldne je bila zaključena subskripcija 12 milijonov šekla indijskega vladnega posojila. Posojilo se obrestuje po 6 % in je namenjeno za zgraditev železnice in druge namene.

Vozne olajšave za banovinske uslužbence

Avtentično pojasnilo ljubljanske železniške direkcije — Na vozne olajšave imajo pravico samo državni uradniki

Ljubljana, 16. oktobra. Ljubljanska železniška direkcija nam pojasljuje v zadevi voznih olajšav na državnih železnicah za banovinske uslužbence naslednje avtentično pojasnilo:

»Po § 3. pravilnika o brezplačni in znižani vožnji na železnicah uživajo državni nameščenci 50% popusta voznih cen na državni železnici. Kot državni nameščenci pa se smatrajo osebe, ki so postavljene po zakonu o uradnikih in ostalih državnih uslužbencih. Ni pa res, da so postavljene vsi nameščenci banovinskih zdravstvenih in socialnih oblastev in njim podrejenih ustanov po zakonu o uradnikih in ostalih državnih uslužbencih za državne uslužbence, temveč so ti postavljene po § 1. in v zmislu § 32. zakona o bankni upravi od bana kot banovinski uslužbenci s prejemki, ki jih ima državni uradnik pod istimi pogoji po zakonu o državnih uradnikih.

V zadevi legitimacij za banovinske uslužbence je direkcija še pred uveljavljanjem sedanega pravilnika o voznih ugodnostih poročala nadrejeni oblasti, katera pa do sedaj še ni na tem odločila.

Izdajanje »objav« za kupovanje polovičnih voznih kart po banovinskih uslužbencem, ki so postavljeni po zakonu o državnih uradnikih in ostalih nameščencih za državne uslužbence. (A. A.)

Smrt ameriškega slikarja

Pariz, 16. oktobra. AA. Alexandre Harrisson, doyen ameriških slikarjev, je včeraj umrl, star 81 let.

Dr. Beneš o evropskih problemih

O razorožitvi — Gospodarsko sodelovanje evropskih držav — Intervencija avstrijskega poslanika

Praga, 16. oktobra. AA. Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je imel včeraj v parlamentarnem odboru za znanje zadeve ekspozice, v katerem je obravnaval delo Evrope v zadnjih 12 letih ter dodal, da bo treba za zboljšanje po vojni nastalega položaja okoli 30 let, čeprav je večina povojnih vprašanj že sedaj likvidiranih. Naglasil je v tem pogledu zboljšanje odnosov med Francijo in Nemčijo, kakor tudi med Malo antanto in Madžarsko. Prav tako se nahajajo tudi balkanske države na višji stopnji sodelovanja.

Istočasno se pojavljajo veliki notranji problemi. Potrebno je ustvariti ravnotežje v moralnih in političnih idejah, kakor tudi ravnotežje v zunanjih zadevah, da bi se v življenju mogle razviti nove možnosti. Nepriljudske tendence je treba zamenjati z duhom sodelovanja. Notranje težkoče bi mogle dovesti do težkoč tudi v zunanji politiki, vendar pa bi bilo nes pametno misliti na oborožene spopade, ker Evropa za to nima niti gospodarskih niti socialnih sil. Govorec o Briandovem načrtu Pan-europe je dr. Beneš izrazil namerje, da bodo morale vse delegacije delati za ustravitve tega načrta.

Vprašanje razorožitve je rešeno v njegovi prvi fazi. Prva splošna konferenca za razorožitev bo bržkone sklicana v začetku l. 1932, nato pa se bo sestala nova konferenca s ciljem, da razorožitev najprej nastavi in omeji, nato pa pristopi k zmanjšanju oborožitve v soglasju s čl. 8 pakta Društva narodov. To so dogodki velikega pomena, ker je bilo doslej v zgodovini nekaj neznanega, da bi narodi svobodno odstopali del svoje suverenosti in sprejemali nase mednarodno kontrolo.

Govorec o gospodarski razpravi v Ženevi je dr. Beneš naglasil, da tvori ta miseljenju mnogih pristašev k čim tesnejši organizaciji Evrope najbolj direktno pot evropska unija in sporazum na gospodarski podlagi. Tu je Beneš omenil rumunsko-jugoslovnsko pogajanje, ki so se vršila v svrhu tesnega gospodarskega sodelovanja in po katerih bi se morala vršiti pogajanja med državami Male antante. Dr. Beneš je dejal, da bo češkoslovaška skoro načela z Jugoslavijo pogajanja o novi trgovinski pogodbi. Naglasil je tesno sodelovanje držav Male antante, ki je složno delala v vseh vprašanjih v Ženevi in znala nastopiti s silo, ki ji je nihče ni mogel oporekati.

Dr. Beneš je nadalje dejal, da greši, kdor gleda pesimistično na mednarodno stanje. Češkoslovaška zunanja politika je dolžna, da čuva, kar je bilo doseženo za varnost in da s prijatelji in zavezniki ohrani mir in red. Delo urejanja napreduje dosti hitro in solidno tudi na polju notranje politike.

Na koncu je češkoslovaški zunanji minister izjavil, da ni treba odstopati od stavnih demokratičnih principov in sistema koalicijske vlade.

Italijansko-albansko prijateljstvo

Tirana, 16. oktobra. AA. Včeraj je bilo otvorjeno novo zasedanje parlamenta. Otvoritveni seji so prisostvovali zastopniki oblastev, diplomatski zbor in občinstvo. Predsednik parlamenta Vangjeli je prečital poslanico kralja Zoga. Kralj po daja v poslanici pregled lanskega dela in zadržuje glede na zunanjo politiko, da se bo tudi v bodoče naslanjala na prijateljsko sveto iz Italije, vztrajajoč pri tem obenem na prijateljskih odnosih z ostalimi sosedmi.

Desetletna služba v fašistični milici

Rim, 16. oktobra. AA. Sinoči je bila peta seja oktobrskega zasedanja velikega fašističnega sveta. Predsedoval ji je Mussolini. Na dnevnem redu so bila razna vprašanja. Razprava je bila v glavnem posvečena načrtu o desetletni obvezni službi v milici. Nato je bilo govora o pravnem položaju milice, o čemer se bo razpravljalo tudi na nocojšnji seji.

Katastrofa italijanskega letala

Rim, 16. okt. Včeraj se je ponesrečilo na letališču v S. Giovanniu letalo družbe »Transadria« pri poizkusu poletu. Predsednik komisije za pilotske izpite inž. Ferrari se je ubil, trije potniki pa so težko ranjeni.

Korianty kandidat katoliškega bloka

Vratislava, 16. oktobra. Aretirani poslanec Korianty bo kandidiral v vseh volitvah okoliških Gornje Šlezije kot vodilni kandidat katoliškega ljudskega bloka. Njegova žena bo v katoliškem volilnem okrožju kandidirala na drugem mestu, torej neposredno za svojim možem.

Nesoglasja v angleški vladi

London, 16. oktobra. Diplomatski dopisnik »Daily Telegrapha« objavlja v svojem listu informacije, po katerih je prišlo v angleški vladi do zelo resnih sporov pri reševanju vprašanja brezposelnosti. Dopisnik naglašja, da je položaj v državi tak, da se lahko označi s krizo vlade, ki je skoraj neizogibna. Večina ministrov se zavzema za uvedbo zaščitnih carin, ki pa jih trgovinski, finančni in vojni minister z vso odločnostjo odklanjajo.

Zavod za sterilizacijo mleka v Beogradu

Beograd, 16. oktobra. Včeraj dopoldne je bil posvečen temeljni kamen novega občinskega zavoda za sterilizacijo mleka.

Priprave za ustoličenje novega reis ul uleme

Beograd, 16. oktobra. AA. Minister za promet je odobril četrtinsko vozno ceno na državnih železnicah vsem muslimanom, ki bi se radi udeležili ustoličenja novega reis ul uleme 31. t. m. v Beogradu.

Potovanje Bethlena v Ankaru

Budimpešta, 16. okt. Ministrski predsednik grof Bethlen bo dne 25. t. m. odpotoval v Ankaru, odkoder se bo vrnil dne 2. ali 3. novembra ter takoj nato potoval dalje v Berlin.

Propast banke v Monacu

Pariz, 16. oktobra. AA. List »Matin« poroča iz Nice, da je banka »Banque immobilienne de Monaco« ustavila plačila. Računajo, da znaša deficit okoli 20 milijonov frankov. Upniki bodo funkcionarje banke tožili zaradi sleparstva.

Težka nezgoda na gledališkem odru

Pariz, 16. oktobra. V gledališču »Le Avenue« se je pripetil včeraj razburljiv incident. Rekviziter, ki bi bil moral za pozornico oddati strel, je ravnal s puško tako neprevidno, da je zadel igralko Rene Garcia in jo težko ranil. Predstava je bila takoj prekinjena. Stanje igralke je resno.

Očitne grške opozicije Venizelosu

Atene, 16. oktobra. Grški opozicijski listi ljuto napadajo Venizelosa ter mu očitajo, da uvaža v Grčiji svojo diktaturo. Povod za to jim je dala odgoditev parlamenta. Zlasti mu očitajo, da izključuje vedno bolj parlamentarno kontrolo in popolnoma samovoljno vodi državno politiko.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.725, Berlin 13.395—13.425 (13.41), Bruselj 7.8652, Budimpešta 9.8796, Curih 1094.4—1097.4 (1095.9), Dunaj 793.85—796.85 (795.35), London 273.98, Newyork 56.185—56.385 (56.285), Pariz 221.07, Praga 166.95—167.75 (167.35), Trst 294—296 (295).
INOZEMSKA BORZE.
Curih. Beograd 9.1285, Pariz 20.1725, London 25.00, Newyork 514.60, Bruselj 71.75, Milan 26.935, Madrid 49.00, Berlin 122.33, Dunaj 72.575, Sofija 3.73, Praga 15.27, Varšava 57.675, Budimpešta 90.15, Bukarešta 3.66.

Asanacija Higijenskega zavoda na deželi

Higijenski zavod prispeva nad 90.000 Din, banovina pa 1.350.000 Din

Ljubljana, 16. oktobra.

Državni higijenski zavod v Ljubljani je od l. 1923, ko je bil ustanovljen, žrtvoval že ogromne zneske za javne higijenske naprave. Pred oči je imel smernice, ki jih je določil inspektor ministrstva narodnega zdravja dr. Stampar v »Glasniku«, glasilo ministrstva. Prva etapa dela na organizaciji higijenske službe ni mogla biti preveč ekstenzivna. Delo se je moglo organizirati in razvijati samo okoli velikih središč, okoli večjih mest. Pogrešno bi bilo, če bi ostali pri prvi etapi, pri tej pripravi. Zdar, ko si je zavod zagotovil pozicije v glavnih središčih, v dobro urejenih in preskrbljenih zavodih, pojde naprej v higijenski službi k zadnji etapi, v kateri mora razviti najintenzivnejše in največtenzivnejše delovanje. Druga etapa dela bo posvečena v glavnem asanaciji vasi. Pri tej priliki pride zavod v stik z najširšimi sloji ljudstva in razvil bo delovanje v tem, kar je prav za prav najvažnejše: v higijenskem dvigavanju naših vasi.

Državni higijenski zavod v Ljubljani vrši že več let z uspehom popravljala dela na deželi. V proračunskem letu 1930/31 bo izvršil v dravski banovini zopet večje število asanacij. Kakor izvem, bo Higijenski zavod iz lastnih sredstev prispeval nad 900.000 Din, banska uprava pa okoli 1.350.000 Din. Asanacije bodo izvršene v naslednjih krajih:

Okraj Ljubljana: v Medvodah zgradba kopališča, Zdravstvenega doma in vodovoda; v Blazoviku, občina Dobrunje, zgradba vodovoda; v Vnanjih Goricah, občina Brezovica, zgradba vodnjaka, gnojnice in stranišča; v Jezerni, občina Tomišelj, zgradba vodovoda; v Rakinju, občina Preserje, zgradba javnega stranišča.

Okraj Kamnik: v Moravčah zgradba vodovoda; v Repnjah, občina Vodice, zgradba vodovoda in javnega kopališča; v Lukovici zgradba drugega rezervarja; v

Nevljah, Uševku, Vrhpolju asanacije stranišč, greznice in gnojšč; v Gradišču, občina Lukovica, asanacija vodnjaka; na Provojah zgradba vodnjaka in stranišč.

Okraj Kočevje: v Tisovcu, občina Struga, zgradba kapnice; v Vel. Poljanah zgradba vodovoda.

Okraj Kranj: v Smledniku podaljšanje vodovoda.

Okraj Krško: v Ravnem, občina Krško, zgradba vodovoda in asanacija stranišč in gnojšč; v Cerkljah ob Krki zgradba vodovoda; v Gradišču, občina St. Jernej, zgradba gnojšč in stranišč; v Kostanjevici zgradba greznice; v Malem Trstu asanacija; v Skoplicah, občina Cerklje, zgradba vodnjaka.

Okraj Laško: v Zigonu, občina St. Leonard, zgradba vodovoda.

Okraj Litija: v Javorju, občina Smartno, zgradba vodnjaka; v Smartnem pri Litiji asanacija stranišč in gnojšč; v Rdečem Kalu zgradba kapnice.

Okraj Novo mesto: na Kalu zgradba vodovoda; v Zvirčah, občina Žužemberk, zgradba kapnice; v Podšumberku, občina Sela, in v Draganjih Seli zgradba kapnice.

Okraj Dolenja Lendava: v dveh vaseh zgradbe vodnjakov in stranišč z greznicami.

Okraj Maribor desni breg: v Framu zgradba vodovoda.

Okraj Maribor levi breg: v Timjani na Pohorju zgradba zajetja in gnojšč.

Okraj Murska Sobota: v dveh vaseh zgradbe vodnjakov in stranišč z greznicami, v Murski Soboti zgradba kopališča in Zdravstvenega doma.

Okraj Ptuj: v St. Lovrencu na Dravskem polju asanacija gnojšč in stranišč, v Sestrzrah, občina Majšperk, zgradba vodovoda.

Okraj Slovenjgradec: v Marenbergu asanacija gnojšč in stranišč.

Okraj Šmarje pri Jelšah: v Šmarju zgradba kopališča.

Kako bo urejeno ljubljansko siromaštvo

Mestni log sprejme zdaj na zimo ljubljanskih barakarje, ki dobe posebno naselbino

Ljubljana, 16. oktobra.

Ob slavni Cesti dveh cesarjev jim je sojeno biti. Daleč je tja iz lepe bele in kulturne Ljubljane — no, edina dobrota, je, da njena kultura še vendar tja seže. Ljubljana pravkar gradi most čez Mali graben, tam ob pričetku Ceste dveh cesarjev. Človeku se vsiljuje misel, da ga gradi predvsem za te reveže, ki so jim zdaj ure v mestu štete. Poženo jih čez most iz Ljubljane — v log — Mestni log — in bo najbrž za marsikoga ta most — most vzdihljive. Kajti...

Torej, dolga je Cesta dveh cesarjev. Blatna je tudi zadnje dni in na nekaterih krajih je bila celo poplavljen. Okoli se razprostira Ljubljansko barje ali močvirje. Močvirni travniki, ki so ob znatnejšem deževju poplavljeni, grmovje, jarki, ob njih tudi nekaj večjih dreves, jelš in hrastov. Okolje je otožno kot ruska stepa. Ni zloben primer, prei bridko — resničen: ta kosček sveta je simbolično zelo, zelo podoban Sibiriji, samo da so zločinci zame-njeni v našim primeru z reveži. Ljubljanskim revežem je tudi na nekak način sojeno, prebivati tam daleč zunaj mesta. Njih usoda je zelo slična oni obsolencev, izgnancev.

V tej ljubljanski Sibiriji je določeno, parcelirano in zakoličeno zemljišče, na levi strani ceste, kjer bo v kratkem zrastle iz močvirja naselje barakarjev, tistih ljudi, o katerih se vedno toliko govori, ki so s svojo revščino vedno spodbudili vseh, zlasti pa moralistov in estetov. Pravokotno od Ceste dveh cesarjev se odcepita dve cesti, ki bosta speljani paralelno po Barju približno pol kilometra daleč. Med njima bo nekakšen park, okoli 25 metrov širok, v dolžini cest. Sredi parka bo skupno stranišče barakarjev, tudi skupen vodnjak je projektiran. Ob cestah so v dveh vrstah parcele, ob vsaki strani 52, širokih po 9 m, njihova dolžina pa se suče okoli 30 m; nekateri so daljši, druge krajše. Na teh parcelah si lahko postavijo reveži svoje domove, kakor vedo in znajo. Kdor se za-veže, da bo v določenih rokih plačeval obroke in če se ta njegova garancija spozna za sigurno, mu mestna občina zgradi s svojimi delavci primerno barako. Zdaj postavijo okoli 12 barak različne velikosti, največ jih bo 4x6 m in 8x4 m, pa tudi nekaj večjih, n. pr. ena 5x10 m. Ali kaj — jesen imamo, deževno, hladno vreme, svet, ki je tam že itak močvirnat, je zelo nizek, treba bi ga bilo nasuti ali pa zgraditi kolibe na koleh. Skrajno neprikladen je zdaj čas za gradnjo barak, tudi s selitvami imajo reveži težave. Na močvirju nastopa voda, delo v vodi je oteženo, če ne onemogočeno, barakarji pa bi se morali preseliti v kratkem, ker tudi lastovke se selijo jeseni.

Seveda svet nasipavajo, a kdaj bo naš? Daleč je v to Sibirijo iz mesta, kjer imajo mnogo ruševin in smeti, tako daleč se ne ljubijo ljudem voziti, četudi mestna občina plača za kubični meter materiala 5 Din. Sicer pa je smeti tam že toliko, da jih je preveč, če se hočemo malo spomniti pozabljene higijene in snage. Takol ob cesti, ko prispe človek v »Sibirijo«, se ozre nehote najprej na ogromno smetišče, od katerega se širi neprijetni duhovi. Sicer pravijo, da bodo smeti zakopali in da so baše izborni gnojilo, ki bo prav prišlo za bodoči vrt. Stvar pa je tudi taka, da smeti ne morejo služiti temu dvigavanju terena. To so namreč najgostejši odpadki ljubljane, kakršne po nekaterih mestih sežigajo ali na drug način desinficirajo. Ne moremo si misliti, kako se naj naselijo ljudje na mestnem smetišču.

Ta je vendar v nasprotju z zdravstvenimi predpisi. Ljudje tam poleg že stanujejo in v barakah je mnogo muh. To je zopet žalostno poglavje, ki sili samo po sebi med našo karakteristično lahkomišelnost, ki meji na brezvestnost.

Neposredno pri smetišču se nudi človeku izredno značilna slika. Strmiš in ne ve, ali bi se smejal ali jokal. Ograničen prostor v četverkotu z motovozom, ki je navezan na razne palice in preklje sem in tja. Na motovozu vise vseh vrst kričiči, papirnati trakovi kot zastavice, skoro tako kot med velesojem nad Gosposvetko cesto. Tu so stare nogavice, cunje, krpe, karton itd. Na prekljah ali »lamborih« pa so pritrjeni razpeti dežniki, obešeni pajčolani z ženskimi klobuki iz prejšnjega stoletja, na enem vogalu je celo postavljeno pravo strašilo v ženskem »kostumu«, kakršna postavljajo kmetje na polja. Sredi tega prostora stoji nekakšna stojnica, v kateri je zbrano vse »lepše« in »boljše« blago smetišča, rekel bi, cel muzej ali razstava smetišča od vseh svetovnih škatal konzerv, bonbonov, klobukov, preko steklenic vseh kalibrov, krtač za čevlje in zobe, čevljev in pokrival, svetilk, vaz, podstavkov, zdobenih kipov, loncev, žarnic, gospodinjskih artiklov — do bombonier in toaletnih predmetov, kakor tudi nočne posode, če šlo številnica stenske ure ne manjka. Ampak kdo bi zamogel vse to naštet! »Blaga« se leži okoli po tleh izbrana cele kupe, poleg njega pa je pokrito s plahoto vse bogastvo in revščina aranzirana le v unikum razstave. Na »seimišču« je postavljeno še ogródje, ne vem zakaj, najbrž tja za stojnico, morda pa za radio — oddajno postajo, ki je za »Sibirijo« vsakogar velika pomena. Mož, ki se je tvedel s tem muzejem, je seveda velik čudak, pravijo, da je nekoliko »smesens«. Brezposelni in »breztrešni« slikarski pomočniki. Je precej star. Spi pri nekem barakarju. Kako je z njegovo pametjo — ne vem, rečem pa le, da bi na njegovo originalno idejo, s katero je na izredno posrečen način simbolizirana usoda barakarjev — niti zelo pameten človek ne bi prišel... Mož je vse vzorno aranziral, čaka še slikarja ali fotografa, da ovekoveči to nadvse sodobno revijo veličine teh zgodovinskih dni. Ampak »Sibirija« vzbuja strah...

Torej v Mestni log pojde ljubljansko siromaštvo čez zimo in menda sploh za vse večne čase. Pa naj se kdo reče, da nismo kulturni in da ne poznamo ljubezni do bližnjega! Seveda mestne občine ne zadene niti najmanjši občitek zaradi tega fenomenalnega človekoljubja, ona je itak storila za reveže več, nego bi mogli od nje pričakovati, čudežev pa ne more delati, posebno če ji zadrgejo vrat s črtanim važnim postavkom v proračunu. Pač pa gre čast, da bo siromaštvo zdaj tik pred zimo deložirano iz mesta, na račun vseh onih, ki so sili ali celo presiti in na tplem.

Smrtna obsodba v Osijeku

Pridno so orali in seja: stari Vrekalci in njegova dva sinova v D. travici v plodu i Slavoniji in vsi trije so delali na polju vse leto ter srečno spravili borato letino. Pa sta hotela imeti svoj del sinova in Joško je predlagal, naj si pridelek razdele na tri dele. Morja je Joško manj delal ali kaj, skratka, oče in brat z delitvijo nista bila zadovoljna. Joško se je pa čutil prikrasnega in sovraštvo je pregnalo slogo iz hiše.

Se pred zoro je delaven oče ustal 18. avgusta in šel opravljati prešice. V mraku je Joško zamahnil s sekivo in razpil očetu glavo. Prenagil se je in preveč je udaril. Da bi se izognil zakonu in prikriji zločin, je zavlekel očetovo truplo v hiev, potem pa odvezal konje in jih jel pretepati, da so skakali po hlevu kakor besni. In skakali so tudi po trupu in ga poteptali, da je brat verjel v očetovo smrtno nesrečo in Joško je že upal, da se mu, je nakana posrečila.

Orožniki so pa slišali o preprih v hiši in so začeli sumiti. Pri prešavi so našli tudi Joškove okrvavljene hlače in Joško ni mogel več tajiti umora. Pri razpravi je vse priznal in podrobno opisal zločin. Obsojili so ga na smrt. Na vprašanje, če kakzen sprejme, je obsojenec molčal, zagovornik je pa vložil priziv.

Romantična je plodna Slavonija in hudo temperamentni so Slavonci. Komaj je minilo teden dni, kar so v Osijeku obesili nekoga razbojnika in že zopet čaka vsošala nov grešnik.

Iz gledališke pisarne

DRAMA.

Četrtek, 16. oktobra: Pravljica o rajski ptici. Red D. Gostuje gospa Slava Scherban-Severjeva.

Petek, 17. oktobra: Zaprt.

Sobota, 18. oktobra: Razbojniki, premijera. Izven.

»Pravljica o rajski ptici«. To izvira slovensko dramo ponovi ljubljanska drama noč v četrtek ob 20. Zasedba kakor pri premijeri, le mesto gospe Gabrijele vloga Brede gospe Slava Scherbanova, ki je s prav lepim uspehom nastopala že na odru Delavske zbornice. V ostalih vlogah nastopajo gg. Šaričeva ter gospoda Kralj in Jerman. Režija je Skrbinskih. Predstava se vrši za abonentne reda D.

»Razbojniki«. Izmed klasičnih del nemške drame se brez dvoma najpogostejše izvaja po vseh svetovnih odrih Schillerjeva drama »Razbojniki«. Letos je ponovno uvrščena v repertoar naše drame ter je popolnoma na novo zasedena in naštimana po prof. Osipu Sestu. Kakor smo že omenili je letošnji vpriporitev na podlagi novega slovenskega prevoda, ki ga je oskrbel pisatelj in urednik g. Fran Albrecht. Drama je v vsakem oziru izvrstno pripravljena po najboljših naših močeh. Predstava se vrši izven abonmaja.

OPERA.

Četrtek, 16. oktobra: Knez Igor. Red A. Petek, 17. oktobra: Zaprt.

Sobota, 18. oktobra: Pri treh mladenkah, opereta. Gostuje g. M. Jelacín. Ljudska predstava pri znanih cenah.

Nedelja, 19. maja ob 15: Grofica Marica. Ljudska predstava pri znanih cenah. Izven.

Nedelja, 19. maja ob 20: Knez Igor, ljudska predstava pri znanih cenah. Izven.

Borodin »Knez Igor«. Mesto javljene Hasanaginice, ki se je morala odločiti vsled bolezni gg. Gostića in Vičarja se poje nočoj v ljubljanski operi »Knez Igor« pod taktirko kapelnika Štrifca in v režiji g. Primožiča. Naslovno vlogo igra g. Grba, njegovo ženo Jaroslavo gđc. Majdičeva. V ostalih vlogah sodelujejo gg. Marčec, Janko, Rumpelj, Sancin, Zupan in Kovač. Pleše je naštimural g. Golovin, pleše jih pa pomnoženi baletni zbor. Predstava se vrši za abonma reda A.

G. Marko Jelacín nastopi po presledku par let zopet v naši operi kot gost in sicer v vlogi Schuberta v opereti »Pri treh mladenkah«. To delo operetne literature, ki se odlikuje po prelepih Schubertovih melodijah in zelo posrečeni instrumentaciji, se je naši publiki zelo priljubilo in prav interesantno bo videti na našem odru tretjega Schuberta, ki ga tokrat pevsko in igralsko podaja g. Mirko Jelacín. Vsa ostala zasedba kakor pri dosedanjih vpriporitvah.

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Četrtek, 16. oktobra 1930, katoličani: Gal, pravoslavni: 3. oktobra, Dionisije.

DANAŠNJE PRIREDITVE.

Drama: Pravljica o rajski ptici. P. Opera: Knez Igor. A. Kino Matica: Tango ljubezni. Kino Ideal: Igra življenja. Kino Ljubljanski dvor: Pat in Patachon, stara pomorščaka.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Piccoli, Dunajska cesta, Bakarčič, Sv. Jakoba trg.

Rampa

Pred zaprtjo rampo človek obstane, ker je kaznovan, če gre čez prog. Nikdo ne čaka zaradi dolgega napisa na tabli, ampak zaradi kazni in navade, primerilo bi se tudi lahko, da bi bil poveljen, če bi bil neroden. V Ameriki rampo nimajo niti po mestih, ker jim ni prav nič za nerodo, ki ne vidi vlaka in se pusti povoziti, v Evropi pa nerodnost se visoko cenimo in zapiramo železnico z drogov, ki prihaja vlak, drugače pa po rampe odprte.

V Ljubljani imamo pa tudi rampo, ki je zaprta skoro ves dan. Tam za gorenjskim kolodvorom v Vošnjakovih ulici je ta stanovitna prometna ovira in ljudje so si napravili stezico ob rampi, da lahko hodijo čez prog. V mesto, za vozove je pa pol urice ali več še malenkostna zamuda. Navadno namreč rampa sploh ni zaprta zaradi vlaka, ampak kar tako, ker čuvaj misli, da itak kmalu začne premikati vagon, ki jih ves dan poriva sem in tja. Na kolodvoru je pa toliko prostora za premikanje, da le redko kdaj in še tedaj menda brez potrebe zdrži kak vagon mimo rampe, da čakajočim voznikom ni dolgočas, zgodi se pa tudi, da potiskajo po celo uro kak vlak mimo rampe prav počasi in lagodno, saj se vlaku nikamor ne mudi, za vozove in avtomobile na cesti se pa nikdo ne briga. Posebno prijetno je tako čakanje v avtomobilu s taksmetrom. Človek si po oddaljenosti izračuna izdatek za vožnjo in najame avto, saj se je sedaj vožnja pocenila, zaradi rampe v Vošnjakovih ulici je pa proračun brez pomena, jeza pa prav tako sigurna kakor šoferjeva zadovoljnost. Ali šoferji so prebrisani in ne dajo železničarju, ki rampo komandira, niti fیکا provizije.

Iz policijske kronike

Ljubljana, 16. oktobra.

Neprijeten sestanovalec je ključavničarski pomočnik Anton A. iz Kolizeja. Mož je namreč živčno bolehen in včasih rad zdivja. Včeraj okoli 17. je zopet imel »slabo uro«, začel je kričati nad ženo in ji zagrozil, da jo ubije. Vsa prestrašena je zbežala k sosedu, mož je pa zagrabil sekuro, odšel najprej k enemu sosedu in mu razbil vrata, nato je pa hotel storiti isto tudi pri drugemu sosedu, pa ga je zmotil stražnik Smolnikar, ki mu je sekuro iztrgal iz rok in ga aretirjal. Davi se je moral zagovarjati na policiji.

Dva neprijetna ponočnjaka sta mehanik Anton M., stanujoč v Celjski ulici, in ključavničar Ivan G., stanujoč v Ključavničarski ulici. Oba sta prišla snoči v gostilno Sedeja v Kolodvorski ulici in zahtevala pijače. Bila sta precej okajena in da se ne bi še bolj napila, jima natakariči nista hoteli dati vina. Zato sta začela razsajati, zmerjala sta natakariče, cele plohe pskov so pa bili deležni tudi gostje v sosedni sobi. Razgrajča sta metala kozarce in steklenice v zid, vihtela stole in kričala, da bosta vse pobila. Red je napravil šele stražnik, ki je pijana gosta povabil s seboj. Vso pot sta se piličala z njim prepirala in bila celo nasilna tako, da ju je moral stražnik včasih krotiti z gumijevko. Na policiji so ju obdržali do iztrežnenja, potem so ju pa izpustili. Za svoje junaštvo prejmeta seveda primerno nagrado, poravnati pa bosta morala tudi škodo, ki znaša okoli 220 Din.

Včeraj so bili kolesarski tatovi zopet agilni. »Kupčija« je šla dobro, kajti na policiji so bile dati prijavljene kar tri tatvine koles. Eno kolo je bilo odpeljano vrtnarju Leopoldu Nadohu, stanujočemu v Linhartovi ulici 14. Kolo je znamke »Bibbi«, vredno 2000 Din. — Druga žrtve je bil zasebni uradnik Julij Krafotli, kateremu je nekdo odpeljal kolo izpred hiše št. 3 v Tavčarjevi ulici. Kolo je bilo še dobro ohranjeno in vredno 1800 Din. — V noči od 15. na 16. je bilo klopjarju Valentinu Avblju odpeljano z dvorišča na Aljaževi cesti 7 kolo znamke »Princes«, vredno 1000 dinarjev.

Živahno stavbno gibanje

Dozorno vreme je občutno oviralo samo delo na večjih stavbah. — Vile in hišice rasto kakor gobe po dežju

Ljubljana, 15. oktobra.

Stavbno gibanje v mestu in na periferiji je še vedno živahno. Zaradi silnih ploh je največ trpelo delo na odprtih velikih stavbah, kakor na Aleksandrovi cesti, v Gasevi ulici in na Masarykovi cesti. Vsak deževen dan je še zlasti velika izguba za zidarje in težake.

V Beljaški ulici, ki gre vzporedno z Verovškovo ulico, je pognalo iz tal temeljno betonsko zidovje enonadstropne žitnikove hiše. V tleh bo palnica, kleti in dvorane, v pritličju obrtni lokali za brezalkoholno gostilnico in delikatesno trgovino, v prvem nadstropju pa stanovanje za gospodarja in njegovo družino. Gradnjo je prevzel stavbni inženir Angelo Battelino, ki bo letos spravil poslopje pod streho, ostala zidarska in druga dela se pa izgotovijo spomladi.

V isti ulici si postavi domaćijo dr. Kranjec. I. t. m. so pričeli delavci kopati svei za temelje zidove. V tleh bodo dvorane, palnica in stanovanje za hišnika. V visokem pritličju in v prvem nadstropju bodo pa svetla, solčna stanovanja. Gradnjo bo izvršil stavbni inženir Angelo Battelino. Med Beljaško in Verovškovo ulico leži obširen travnik, ki bo v doglednem času ves zazidan, dasi so stavbišča draga, namreč po 80 Din kvadratni meter, v bližini nove cerkve pa celo po 100 Din.

Na vogalu Hotimirove in Podjunske ulice bo imel še letos železniški uslužbenec Lesjak svoj dom. Stanovanja bodo v nizkem in visokem pritličju in v prvem nadstropju. V tleh bo eno stanovanje in pa dvorane. Hiša je sezidana od prvega nadstropja. Če ne bo vreme preveč nagajalo, bo pred zimo gotova in se stranke vselijo. Poslopje stoji ob odprtem svetu ter bodo sohe, svetle in zračne. Zidarska dela izvršuje stavbni inženir Angelo Battelino.

V Kettejevi ulici, ki se izliva v Alčevčevo ulico, bo te dni v grobem sezidana in spravljena pod streho Hočevarjeva vila z nizkim in visokim pritličjem ter z enim nadstropjem. To poslopje je začela zidati ga. Marija Pinterič, a ga je pozneje prodala sedanjemu lastniku. Zidarska dela dovršuje stavbni inženir Ivan Torgano. Lična vila bo gotova še pred decembrom in se stranke vselijo v lepa, moderna stanovanja.

V Klunovi ulici (Kodeljevo) za Mladinskim domom je pognalo iz gramoznih tal betonsko zidovje visokopritlične hiše, v kateri bo gospodinjilja ga. Marija Vedral, vdova po profesorju Vedralu. Stanovanje bo v visokem pritličju in pod streho, v tleh pa palnica in dvorane. Trenutno zidajo visokopritličje, vendar bodo stanovanja do konca leta gotova in porabna. Zidarska dela vodi zidarski mojster Danijel Battelino.

Policijski stražnik Ivan Tomc si gradi v Klunovi ulici že drugo hišo. Lani sezidano poslopje je prodal, da si postavi v bližini večjo domaćijo. Hiša je povečim sezidana. Dne 3. t. m. so postavili tesarji ostrešje. Te dni ometavajo stene. Stanovanja bodo v nizkem in visokem pritličju in v prvem nadstropju. Z delom se bo tako pospešilo, da se stranke še pred božičem vselijo. Ker stoji hiša na suhih gramoznih tleh, bodo lokali tudi v nizkem pritličju ustrezali higijenskim predpisom. Zidanje vodi stavbni inženir Ivan Torgano.

Ni manjše ni stavbno gibanje v Mostah. Blizu železniškega podvoza pri kapeli bo kmalu gotova in porabna Pertinja-

kova hiša. Stanovanja bodo v nizkem in visokem pritličju in pa pod streho. Te dni so vzdavali okenske okvire in podboje. Zidovje je zunaj in znotraj ometano in pobeljeno. Ostala dela se izvršijo v dobrih 14 dneh in se gospodar, ki služi v pivovarni Union, preseli pod svojo streho.

Poleg Pertinjakove hiše je v delu visokopritličje Skrahčeve domaćije. Pod nizgovim krovom bodo tri stanovanja: v nizkem in visokem pritličju in pa pod streho. Z zidanjem se hiti, da bo zgradba čim prej pod streho, na kar se zidovje omeči in stene pobelijo, oziroma poslikajo. Vse to bo v polgrednem mesecu gotovo.

Železniški uslužbenec Lenasi ama lepo svojo domaćijo ne daleč od tu. V njej so že stranke, kar pričajo cvetlice na oknih ter lepi beli zastori v nizkem in visokem pritličju in v podstrešnem stanovanju.

Vse te tri hiše stoji na suhih gramoznih tleh ter bodo stanovanja suha, priročna, velika in svetla in solčna.

Vanja ne bo silil nadležne cestni prah, ker so na Poljski poti v rabi samo kmetski vozovi, ki ne dvigajo prahu.

Ob Pokopališki cesti (na Selu) pa dela Oražem parno žago za obdelovanje stavbnega lesa.

Zborovanje vpokojenih učiteljev

Ljubljana, 16. oktobra.

Včeraj popoldne je imelo društvo vpokojenih učiteljev v restavraciji pri »Novem svetue« svoj redni občni zbor, katerega se je udeležilo lepo število članov, učiteljskih veteranov. Zborovanje je otvoril predsednik društva g. I. Lokar, ki je pozdravil udeležence in se jim zahvalil za udeležbo. Društvo se je zadnja štiri leta pod njegovim predstvom zelo lepo razvilo. Zdaj šteje okrog 360 članov in rezervni sklad je narastel že nad 20.000 Din, do čim je znašal prvotno komaj 4000 Din. Predsedniku stoji zveto ob strani namestnik in obenem vestni blagajnik g. Ludovik Stiasny. Število članov je naraslo v tem času za nad 100. Toda mnogo vpokojenih učiteljev še ni pristopilo. Ti se pač ne zavajajo, da je društvo v prvi vrsti podporno. Za vsakega umrlega člana izplača zakonitim dedičem nekaj nad 1800 Din. Društvo pa podpira tudi težnje vpokojenih učiteljev in je že marsikomu pomagalo z usveti in dejanji. V zadnjem poslovnem letu je društvo tudi gospodarsko lepo napredovalo. Tajniško, blagajniško in nadzorniško poročilo je bilo soglasno odobreno.

Pred volitvami novega odbora so se duhovni nekoliko razburili in sicer zaradi poročila o lanskem letnem obnem zboru, priobčenega na nepravem mestu. Zaradi tega incidenta in pa tudi zaradi bolehnosti je dosedajni predsednik odklonil morebitno izvolitev in je bil na njegovo mesto izvoljen bivši okrajni šolski nadzornik g. Miha Kosec, za njegovega namestnika in blagajnika dosedajni namestnik in blagajnik bivši okrajni šolski nadzornik Ludovik Stiasny, za tajnika g. Lovro Perko, za njegovega namestnika bivši okrajni šolski nadzornik g. Joško Novak, za odbornike pa Franc Juvanč, Albina Kocijančič in Karl Trost. V nadzorstvo so bili izvoljeni Antonija Bohinc, Rudolf Horvat in Franc Marolt.

Dnevne vesti

— Državne stipendije za študij rudarstva na univerzi v Ljubljani. Minister za gozdove in rudnike je razglasil pogoje za izbiro kandidatov za študij rudarstva na rudarskem odseku tehniške fakultete univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani. Navčaja se lahko udeležijo samo diplomirani pravniki, jugoslovanski državljani, ki so izpolnili svoje vojaške obvezne ter znajo srbohrvatski, oziroma slovenski. Stipendije dobe izbrani dijaki vnaprej po 1000 Din na mesec. Kdor želi dobiti stipendijo, mora vložiti prošnjo do konca tega meseca pri odseku za rudnike ministrstva za gozdove in rudnike. Prošnjo mora priložiti diplomu o dovršenem pravnem študiju. Izbrani študentje podpisajo pogodbo z ministrstvom; v njej se obvezujejo, da stopijo po končani študiju v državno službo in sicer polodružno leto za vsako leto stipendije. V vrnitvi denarja se od te obveze ne morejo odkupiti. Istotako se kandidati obvezujejo, da bodo med počitnicami vršili prakso v kakem državnem rudniku.

— Z naše univerze. Rektorat univerze kralja Aleksandra I. v Ljubljani razpisuje mestni dve asistentov pri elektrotehničnem inštitutu na tehniški fakulteti s pravicami uradnika I. kategorije. Prosilci morajo imeti diplomu elektrotehnične stroke. Prošnje je treba vložiti do 1. novembra.

— Izpremembe v naši vojski. Napredovali so v čin zrakoplovnega poročnika podporočnik Leo Bradaška, v čin apotečarskega poročnika mag. phar. in vojno-državni gojenec Milan Krnic, v čin pehotnega kapetana I. klase kapetan II. klase Borislav Babič, v čin sanitetnega poročnika zdravnika in vojno - državna gojenca dr. Stanislav Kolar in dr. Vladimir Trampuž ter privatni zdravnik dr. Karl Matušek; v aktivno službo so prevedeni rezervna podporočnika Milan Segan in Viktor Lavš v orožništvo, rezervni in zrakoplovni podporočnik Frano Janežič v pehoto; v rezervno je preveden pehotni podpolkovnik Avgust Škrabar; vpokojeni so strojni major Ivan Karner, sanitetni kapetan I. klase v mornarici dr. Fric Vrečko, pehotni kapetan I. klase Branko Kropč, artiljerijski kapetan II. klase Velisav Drenovec, pehotni kapetan I. klase Adolf Perten, konjeniški kapetan I. klase Vilbald Bernard, pehotni kapetan I. klase Konrad Breznik, artiljerijski polkovnik Otokar Sulc, nižji vojni uradnik I. klase Martin Naglič, nižji vojni uradnik II. klase Simo Klobučar in vojno - državni mojster Avgust Ceting; službe rezervnega oficirja so razrešeni pehotni poročnik Miroslov Benedik, zrakoplovni poročnik Vladimir Švind in pehotni kapetan II. klase Jakob Vutej; ponovno je sprejet v aktivno službo vpokojeni orožniški kapetan I. klase Davorin Mavrič.

— Dva japonska učenjaka na zagrebški univerzi. Na zavodu za fiziko in fizikalno kemijo na tehniški fakulteti zagrebske univerze študirata fotokemijo prof. dr. S. Nishigishi in docent dr. R. Mibayashi. Poslala ju je japonska vlada in na zagrebški univerzi ostaneta najbrž dva semestra.

— Iz »Službenih Novin«. »Službene Novine« št. 236 z dne 15. t. m. objavljajo zakon o konvenciji o izvestnih vprašanih civilnega postopanja in privatnega prava, sklenjeni v Beogradu 11. novembra 1929 med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Madžarsko.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske banovine« št. 32 z dne 16. t. m. objavlja pravilnik za izvrševanje zakona o državnih trošarini in pravilnik o polaganju viš. državnega strokovnega izpita za uradnike finančne kontrole II. kategorije.

— Razid društva. Društvo »Zoo« v Ljubljani se je po sklepu obnega zbora z dne 4. t. m. prostovoljno razšlo.

— Za mrtve proglašeni. Okrožno sodišče v Mariboru je uvedlo postopanje, da se proglasi za mrtvega posestnik v Kukeču Josip Kandal, ki je odšel 24. avgusta 1912 v Ameriko, pa se ni več oglašil.

— Razpisana služba banovinskega cestarja. Kr. banska uprava dravske banovine razpisuje ponovno v območju okrajnega cestnega odbora za ljubljansko okolico v St. Vidu nad Ljubljano eno mesto banovinskega cestarja in sicer na banovski cesti Ljubljana-Besnica za pr. prog. od srede vasi Zador do vrh klanca pri Pečarju od km 6.00 do km 10.50. Prošnje je treba vložiti do 30. t. m.

— Največji ribnik Jugoslavije. V Brodu na Savi so začeli te dni graditi velik moderen ribnik, ki bo obsegal 300 kat. oravov. Ribnik, ki bo največji in najmodernejši v Jugoslaviji, bo razdeljen v tri večje in 25 zimskih ribnikov, ki bodo ograjeni z visokimi nasipi. Voda se bo nabirala iz potoka Glagovica. Vse kaže, da bo ribnik do februarja zgrajen. V ribniku razplode raznovrstne ribe, ki jih bodo izvažali zlasti v Nemčijo, kjer se proda največ naših rib. Strokovnjaki so mnenja, da bodo lahko na leto izvažali okoli 250.000 stotov rib.

— Zagrebška policija ne pozna šale. Zagrebška policija se je energično lotila ureditve prometa po mestu. Ker se pešci niso držali navodil, so v torek ponoči na Jelačičevem trgu in drugih najprometnejših ulicah s širokimi belimi črtami začrtali prehode čez ulico in točno določili prostor za pešce. Kdor ga bo prekorajčil, bo takoj kaznovan.

— Nevarnost poplave minila. Nevarnost poplave je zaenkrat minila. Sava, ki je še v torek naraščala, je začela včeraj naglo padati. Pri Sisku je ponoči nastala poplava in je okrog 30.000 oravov zemlje pod vodo, vendar pa voda sedaj že odteka.

— Telegrami »LT« med kraljevino Jugoslavijo in Holandijo. Od 1. oktobra so uvedeni med našo državo in Holandijo pisemski telegrami. Pristojbina za eno besedo telegrama »LT« v prometu med našo kraljevino in Holandijo znaša 6 zlatih centimov, najmanjša pristojbina za telegram pa 3.20 zlatih frankov.

— Tujski promet v Splitu. Od 1. do 10. t. m. je posetilo Split 1438 tujcev.

— Če je kdo povabljen na banket ali na poslovilno večerjo, pa ne more priti bodisi, da je zadržan ali pa da ima svoje privatne pomisleke proti dotični prireditvi, se opraviči. Če tega ne stori, doprinese dokaz omaloževanja prirediteljev ali slavljenca. Tega dokaza ne more ovreči nobeno benicijozno zavijanje. Sapienti sat!

— Da ne bo nedolžnih žrtve. 10. t. m. smo priobčili v rubriki »Besedo imajo naši čitatelji« članek »Manira tu in tam.« Ugotavljamo, da je bil napisan članek v ožjem krogu naših sodržnikov in da pisec z žlezničarji nima nobenih stikov. — Uredništvo.

— Nalezljive bolezni v dravski banovini. Od 22. do 30. septembra je bilo v dravski banovini 24 primerov tifuznih bolezni, 64 griže, 56 skrlatinke, 143 davice, 17 šena, 4 krčevite odreenelosti, 48 dušljivega kašlja, 3 ošpic ter po 1 nalezljivega vnetja možganov, vranicega prisada, odreenelosti tilnika in otrpenje tilnika.

— Niko Štrifot: 5 prleških narodnih pesmi. Meseca novembra izide originalna, popolnoma nepoznana zbirka 5 prleških narodnih pesmi v Štrifotovi prireditvi za en glas in klavir. So to zelo izrazite, tipične narodne pesmi, ki jim ni para v naši glasbeni literaturi. Niko Štrifot jim je dal razmeroma priprosto, a zelo originalno klavirsko spremljevanje. Ciklus teh prleških pesmi bode prvič izvajala na javnem koncertu v Ljubljani gospa Marija Novak-Cepič, pevka lepega glasovnega materiala in dobre muzikalne kulture. Opozarjamo na ta koncert, za katerega so vstopnice v prodaji v Matični knjigarni.

— Dijaki list »Mentor«. Prejeli smo 1-2. številko tega lepega dijaškega lista, ki začne letošje za svoj 18. letnik. Vsebine: Miakar, Spomini. — I. D. O vprašanju slovenskega književnega jezika. — Bohinec, Ob dveh mekih. — Vanjuša, Tujina, Črtica. — Iv. Krstnik, V solčni Dubrovnik. — Šediv, Naše dištvo in slovensko vprašanje. — Vene Ant, Boletina. — Pesem. — Smolej V. Ob srebrnem jubileju šentivškega zavoda. — Izlok, Ti ali jaz? Pesem. — Iljuša Volgarevski, Pri Gospe Sveti. — Gašper Nevitla, Črna pesem. — Berger, Moji mamici. — Literarni pomenki. — Knjige in časopisi. — Slovenski vestnik. — Dijaški šah. — Za dobro voljo. — Uganke. — Črna deska. — Izmed te res bogate vsebine zaslužijo še prav posebno pažnjo Miakarjevi Spomini, ki jih bo brez dvoma z največjim užikom bralo staro in mlado, in pa članek I. D. O slovenskem književnem jeziku. Pa tudi ostala vsebina in zares lična oprema je taka, da moremo list samo najtopleje priporočiti vsemu srednješolskemu dištvu in vsem prijateljem naše domačije mladine. List je priporočilo vsem dijakom srednjih in meščanskih šol ter šolskim knjižnicam tudi ministrstvo prosvete z odlokom dne 10. junija 1930. — »Mentor« se naroča pri upravi v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5 in stane celoletno za dijake Din 30, za druge 40.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo večina oblačno. Tudi včeraj je bilo po vseh krajih naše države bolj ali manj oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Skoplju 23, v Splitu 22, v Sarajevu 19, v Beogradu 18, v Mariboru 16,2, v Zagrebu 15, v Ljubljani 14,4. Davi je kazal barometer v Ljubljani 768 mm, temperatura je znašala 10,6.

— Mati in sin obtožena umora. Pred sodiščem v Splitu se je začela včeraj zanimiva obravnava. Obtožena sta bila posestnica Iva Miletič in njen sin Ivan iz vasi Ogorja, ki sta 10. avgusta blizu vasi Milešina umorila Ivanovo zaročenko Jozo. Prva je bila zasljučena mati, ki je zločin priznala, zagovarjala se je pa s pianostjo. Zločin je izvršila zato, ker jo je zaročenka ukradla in ker je sina varala. Včeraj popoldne se je razprava nadaljevala in je bil zasljučen sin. Državni pravdnik zahteva smrtno kazen za oba obtožena.

— Epilog političnega umora. Zagrebško okrožno sodišče je včeraj razglasilo obsojbo v procesu proti Leposlavu Thianu, ki je bil obtožen, da je leta 1922 na Reki v silobranu umoril D'Annunzijskega pristaša Ljubičiča. Po umoru je pobegnil v Jugoslavijo, vendar pa ga naše oblasti niso izročile italijanskim, ker se je izkazalo, da je jugoslovanski državljan. Pri prvi razpravi, ki se je vršila pred leti, je bil oproščen. Kasacija je oprostilo sodbo razveljavila in odredila ponovno postopanje. Po večdnevni razpravi je bil Thian včeraj obsodjen na šest mesecev zaporu, ki ga je predsedel že s preiskovalnim zaporom. Sodišče je smatralo, da je Thian prekoračil meje silobrana.

— Odmev katastrofe »Karadjordja«. Šibenško okrožno sodišče je za 27. t. m. razpisalo prvi narok v preliminarji pravdi »Jadranske plovidbe« proti italijanskim paroplovni družbi »San Marko« iz Benetk v zadevi odškodnine za parnik »Karadjordje«, ki ga je, kakor znano, 7. julija poškodoval italijanski parnik »Francesco Morosini«. Če pri tem naroku ne pride do sporazuma, bo razpisana v kratkem javna razprava.

— Ljubavna tragedija. Včeraj se je v Subotici na trgu pred cerkvijo sv. Terezije odigrala krvava tragedija. 19letna Beška Govorković se je sprla s svojim ženimom Janušem Klasarijem, s katerim se je vračala od župnika. V soboto sta se hotela poročiti. Očrta sta se zaradi doter, ker je ženin poleg bale zahteval tudi nekaj gotovine. Beško je ta zahteva tako razburila, da je potegnila nož in ga zasedla ženinu v vrat. Januš je ves okrvavljen zbežal, nevesta pa za njim in ga je še parkrat zabodla v hrbet. V zadnjem hipu se je Januš postavil v bran in sunil brutalno nevesto z nogu v trebuh, da se zgrudila. Že napol onemneščena si je Beška še sama prerežala vrat. Ženina in nevesto so prepeljali v bolnico, kjer se bori s smrtjo.

Iz Ljubljane

—lj Na Krakovskem nasipu obnavlja tvrdka G. Tönnies fasade dveh hiš št. 12 in 14. Krakovo je na zunaj še vedno idilično predmestje, kiše so večinoma iz prejšnjega stoletja, majhne, vaškimi podobne, vendar so pa lične in snažne; seveda izjeme so tudi v tem primeru. Tudi omenjeni hiši sta bili popravljeno potrebni.

—lj Nad avtomatski osebni tehnik pred kinom Matice in Emono se ljudje jezijo, ker večkrat ne funkcionirata, dinarji brezhibno padajo skozi špranje, karte z zabeleženo težo pa ni od nikoder. Krivda je v tem, ker mnogi ne znajo z avtomatom pravilno ravhati, nekateri pa ga kvarijo namenoma v škodo tistih, ki se upravičeno jeze.

—lj V Pražakovi ulici se je pokvarila glavna plinovodna cev, plin je močno uhal, kar se je čutilo na cesti kljub globlji položeni cevi in betonski plasti cestnega tlaka. Da so našli poškodbo, so morali cesto na več krajih prekopati ter prebiti betoniran cestni tlak. Ugotovili so, da se je cev na enem kraju usledila ter zato počila.

—lj Na trgu Sv. Jakoba prekopavajo cesto ob hišah nasproti šole v svrhu kanaliziranja tega trga. Približno 1.80 m globoko je sicer star zidan kanal v premeru 40x30 cm, prekrit s kamenitimi ploščami, eden najstarejših kanalov stare Ljubljane. Ta globina je pa preamajna, ker so kleti poleg stoečih hiš globoje. Zato se ne more iz njih izpeljati kanalizacija v omenjeni kanal. Novi kanal bo položen približno 4-4.30 m globoko tako, da bo ustrežal danim razmeram, v prerezu bo meril 40 cm, v dolžini pa približno 65 metrov.

—lj Gradnja železobetonskega mostu čez Gradaščico v Groharjevi ulici. Zadnji petek in ponedeljek je delo počivalo zaradi silnega dežja. Zdaj se zopet speši z delom. Oporni betonski zid na levem bregu je v vsej višini dograjen, včeraj so začeli delati zidno oporo na desnem bodečem bregu. Gradnja bi šla vse hitreje od rok, ko bi tako ne nagajala talna voda. Stalno mora delovati velika črpalka na električni pogon. Delavci so zaposleni od 7 do 12, od polдне do 5 popoldne ter po enournem odmoru do 10 ponoči.

—lj Šila kola lomi. Včeraj popoldne je običaj težak tovorni avtobus v Strelšiki ulici. Pod veliko težo se je zlomila os, voz se je nagnil na cesto, da so zvozili težko šli mimo. Na avtobusu je bil moker les, ki ga je odposlala pivovarna Union na Ig za tamkajšnje gradnje ledenice. Ves tovor je bilo treba preložiti na drug avtobus.

—lj Plin se vedno bolj uveljavlja. Zadnji čas so bile napeljavne plinske cevi v Hamanovo hišo (št. 8) na Mostnem trgu, v Reichovo prenovljeno hišo (št. 4) na Poljanškem nasipu, včeraj so pa polagali mestni uslužbenec plinske cevi na Domobranski cesti v novo hišo inž. Josipa Močnika.

—lj Gospodinjstva šola »Mladika« v Ljubljani. Večerni gospodinjstvi tečaj na gospodinjstvi šoli »Mladika« prične dne 22. oktobra ob 5. uri zvečer. Vpisovanje je v ponedeljek 20. in torek 21. oktobra, vsakokrat ob 16. do 18. ure v pritličju »Mladike«. Prednost za sprejem imajo soproge mestnih uslužbenecv in mestne uslužbenke.

—lj Obnova hiš. Na Zaloški cesti je dobila novo zunanje lice pritlična Šarabonova hiša (št. 9). Na Starom trgu je dal trgovec in posestnik Alojzij Zorman renovirati dvonadstropno svojo hišo (št. 32). Na Mostnem trgu stoji zidarski oder ob trinadstropni Samčevi hiši. Pročelje te hiše v Kjučavničarški ulici je že prebeljeno. — Koliko pridobi na lepoti in mišnosti ulica z renoviranjem hiš, vidimo n. pr. v Križevniški ulici, kjer je kar pet hiš lično prebeljenih. Kaj pa šele Zabajak. Grda, zamazana jetejnica z majhnimi, zamreženimi okni, z odkrušenim ometom je kazilo vse ondotno okolje. Danes je to poslopje tako popravljeno in prebeljeno, da ga je veselje pogledati. Okna so velika, moderna, iz njih se pozdravljajo bujne cvetlice. Torej vse drugo in drugačno ko lani ob tem času. Obnova te hiše je do malega gotova. Le na strehi sta še v delu dva dimnika. — Tu pa tam pa vidimo še celo na prometnih cestah in ulicah velike hiše z okrušenim ometom in s staro zamazano zunanostjo.

—lj »Bremen« — kako so ga gradili! Jutri v petek ob 4. pol. 8. in 9. zvečer bo predvajala ZKD v kinu Ideal film »Bremen«. Velezanimivo filmsko delo nam prikazuje v nazornih slikah gradnjo največjega prekomornika, njegovo notranost in prvo plovbo v Ameriko. Film, ki je jasen dokument ogromnega truma moderne tehnike, si mora vsakdo ogledati. Ponavlja se film zadnjikrat v soboto ob pol. 3. popoldne in v nedeljo ob 11. dopoldne v dvorani kina Matice. Cene najnižje od 2 Din dalje.

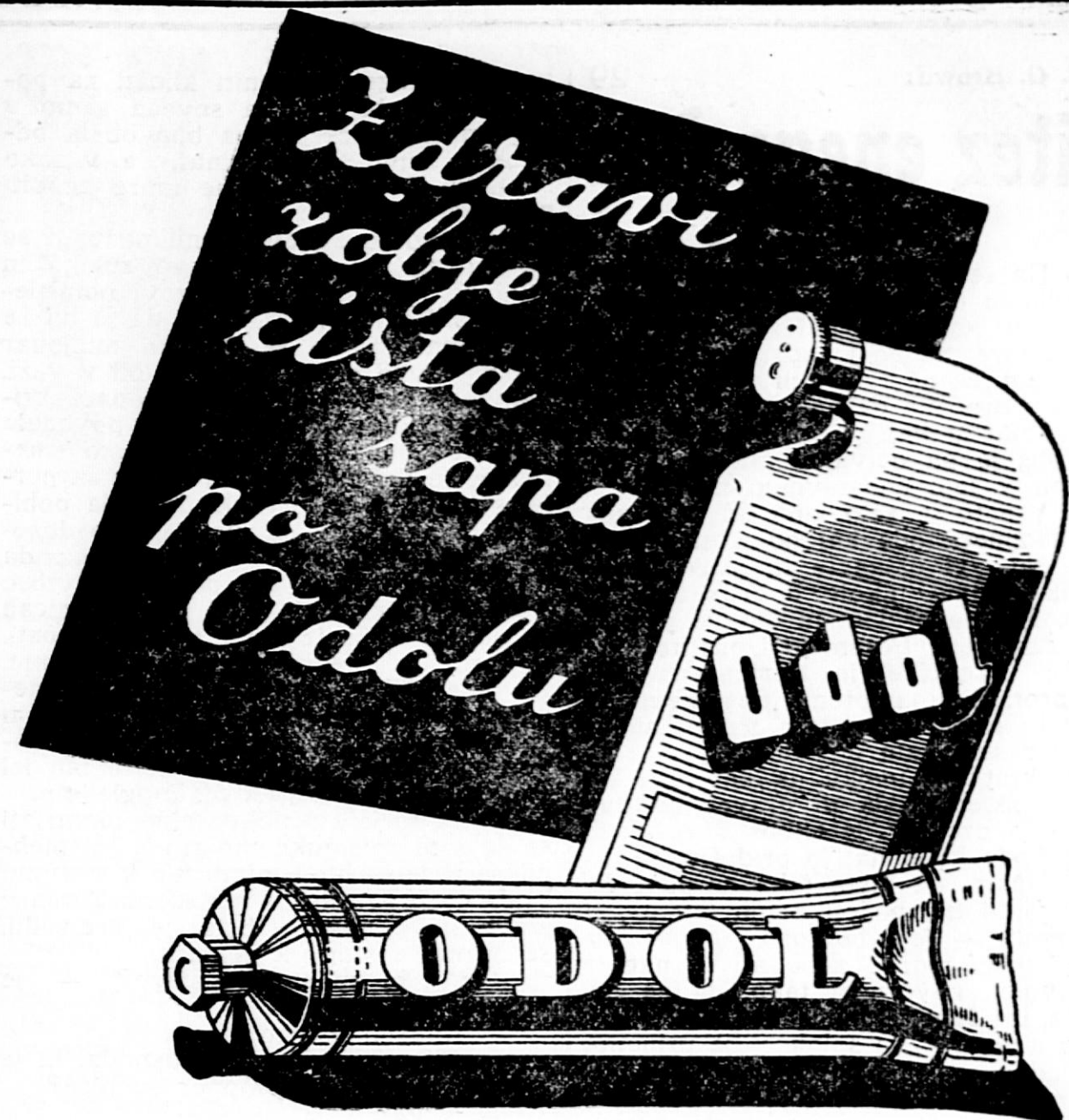
—lj »Preporod« priredi letošnje plesne vaje pod vodstvom znanega plesnega mojstra g. prof. Jenka. Otvoritev bo v soboto dne 18. t. m. v areni Narodnega doma točno ob pol. 20. uri. Vabila so že razposlana. Reklamacije se sprejemajo vsak dan ob 5. do 6. ure v tajništvo »Preporoda« v areni Narodnega doma. 533

—lj Danes — večerni plesni tečaj — šole »Jenka« v balkonski dvorani Kazine. Vabljene posebno gg. uradniki — ce in gg. oficirji. — Začetnik-oc točno ob 8. 534

—lj Snoci na promenade! Sta se aranžerja »jugoslovanske razstave« v nekaki narodni noši — igrala »mance«, kar je izzval po občinstvu seveda splošno osuplost. Po reklamni sodi občinstvo razstavo.

—lj Zopet octova kislina. Snoci so našli pasant v parku pri cerkvi sv. Petra v krčih se zvišajoče dekle. Obvestili so bližnjega stražnika, ki je pozval resnično postajo na pomoč. Dekle so prepeljali v bolnico, kjer so ugotovili, da gre za 20letno brezposelno služkinjo Angelo S. Njeno stanje je baje zelo kritično. Vzrok poskušene samomora ni znan, najbrž sta pa krivi beda in brezposlost.

—lj Pletenje, trikotarje (zimsko porio), nogavice, rokavice, najceneje pri Osvald Dobeic, Ljubljana, Pred Škofijo 15. 73-T

ALI SE SME V LJUBEZNI
LAGATI??

Najzvestejša spremljevalka nepopolne ljubezni je laž — Lagati v ljubezni je zločin

42.
Vsakih sto let po enkrat sede na drevo spoznanja (še vedno stoji sredi nekdanjega raja) rajska ptička. V tistem trenutku se znajde pod drevesom dva — on in ona. Ne vprašata, od kod in kam in zakaj, le pogledata se — in že so njene ustnice na njegovih in njegove na njenih. Upam, da sem povedala razumljivo in kolikor mogoče dostojno, da ne bo spodbite. No, in prav takrat se oglasi rajska ptička. Kako prepeva, vam žal ne morem ponoviti, ker je nisem še slišala, a ustno izročilo pravi takole:

Kaj so najlepši zvoki ciganskih gosli, napram popevki rajске ptičke? Hrešanje, navadno in preprosto hrešanje! Nobeno oko še ni slišalo in nobeno srce ne more obutiti tega, kar poje rajska ptička dvema, ki sta pod drevesom. A čudo vseh čudes! On ne posluša rajске ptičke, ampak... in ona, kaj bi vam razlagala! Šele ko ptička sfrfota z drevesa, se združeta, ona povese ok, ker jo je menda sram in se tako spodobiti, on pa si popravi frizuro in nasmešne se zadovoljno, kakor se pač nasmešnejo možiki... No, in potem? Potem, potem se ju loti žalost. Ne veste ne kako in zakaj: Žalost je pač v njunih sreih. Morda pravi on: Čez dno in strn sem prišel, da slišim njo, rajsko tičko, da zvem za skrivnost prave, velike, nesebične, trajne in zveste ljubezni. Ona ga morda očita: Kdo je pa kriv, a? Če bi bila sama pod drevesom, o čem bi bila sama... Ti si kriv. On jo pogleda, veruje, da je v njegovem pogledu nekaj kakor sovraštvo. Molče se napotita na široko dolgo cesto. Ne roko v roki, o ne! On hodi po svoji strani, ona po svoji. Tu pa tam se približata. Veste zakaj? Radi lažnega bleka v njunih očeh, zato, da obudita spomin na rajsko ptičko, katere ništa slišala. Včasih hoče on njej povedati: Ljubava, pogledaj kako valovi najino polje, verujva, da bo blagoslovljena žetev navzlic oblakom, ki se zbirajo na nebu. Ona se posmešne, ne vera je v tistem posmehu in tajna mržnja. Prazne nade! Zopet hočita molče, med njima pa je cesta široka in trda. Kako prazna je skupna pot!

Da, vsakih sto let enkrat se oglasi rajska ptička in vsakih sto let enkrat bi jo lahko slišala dva, če... Do danes je ni slišal še noben par. Tako pravijo in še to: Človeško srce je nemirno in nestanovitno, samopasno in nečimerno. Ustvarjeno je le za nepopolno ljubezen, za nekaj suragat one ljubezni, katero bi rada naučila rajska ptička vsaj vsakih sto let dvojce bitij. Žal so krive ustnice in oči in še nekaj, da smo danes še vedno tam, kjer sta prva dva. To so žalostna dejstva, če jih gledamo skozi drobnogled. Večina pa se ne poslužuje drobnogleda. Prav tako. Vsi vemo, da ne more biti drugače, kakor je: Najzvestejša spremljevalka nepopolne ljubezni, ki je v nas vseh, je laž. Kar je za nekatere tragično, za druge zabavno.

Vse v to bi bila ohranila zase, da me ni zadnjič nahnul nek gospod s številke 40. Gospod Janez Forenta me je hotel počuti, da nekateri izmed nas malih in blodnih ljudi poznajo najpopolnejšo harmonijo duše in telesa, to je veliko, lepo in zvesto ljubezen, ki sama na sebi izključuje vsako najmanjšo laž. Pravim, da se gospod Janez Forenta moti, a nikamor si ne drznem vsiljevati mu svojega prepričanja, ampak samo to: Vsak po svoje pesmi poje, tako tudi Magdalena.

46

Ljubezni ni »prve« ne »druge« ne »tretje«, tudi ne »večje« in »manjše«. Ena edina je, ki kot rdeča struna drhti skozi naše življenje. Samo enkrat zavzame ta struna, zgođaj ali pozno, samo enkrat.

Ljubezen je zrcalo našega »jaza« odraz naše notranjosti. Čustvo, ki je vredno in edino sme nositi naziv ljubezen, je prosto

častihlepja, sebičnosti in povsem laži. Ali more lagati mati otroku, ki ga je nosila pod srcem njemu, ki je bil z njo eno? Ali sme lagati mladenič odn. mladenka bitju, ki ima iste cilje, ista hrepenenja? Jeji mar ljubezen materina svetelja od ljubezni moža do žene?

V ljubezni se more in sme lagati, trdi današnja mladina, te mašinirane lutke golfa, folkstrotta in jazzbanda. — O, kaj je današnji mladenič mogoče? — Nji je ljubezen laž, garnirana s sebičnostjo, častihlepijem in priučenimi frazami. Kot časa šampanjca, ki si jo zaželi, ko jo vidi pred seboj iskreno in kipečo. Ko ga izpije vrže čašo ob zid, da se razbije in hip nato ne ve več, da je pil šampanjce.

Da, v ljubezni se sme lagati, pravi človek-stroj, človek brez misli, brez vesti, ki vidi le telo.

Današnji mladenič ni junak, če ne vara in zapeljuje vsaj pet deklet naenkrat. — In dekle ni moderno, če ne flirta in korespondira vsaj z desetimi. — Mož mora imeti vsaj eno metreso — in moderna žena vsaj en ljubavi roman — sicer j o človeška družba prezre in proglasi za nepomembno starokopitnico. — Mlade žene smejo odpravljati telesni plod in mlada dekleta smejo utapljati v grenčih otroke. O, kaj se danes ne sme?

Človek-stroj tone in bo utonil v lastnem blatu — in ne moralisti in ne pedagogi ga ne bodo mogli rešiti, če si ne bo pomagal pravočasno sam...

Odložimo maske častihlepija, sebičnosti in laži — vsaj za kratek hip se pogledimo v svojo notranjost in spoznajmo, da smo ljudje, ne samo lutke, moderne igrače razmer, spoznajmo, da nimamo le telesa, ampak tudi srce in čustva. Oplemenitimo jih, da bomo spoznali in spoštovali najzvestejšo, kar nam je dalo življenje: ljubezen.

Kajti le človek, ki se v polni meri zave da svojega človeškega dostojanstva, pozna iskreno, nesebično ljubezen in lagati v ljubezni se mu bo zdelo zločin.

Inger.

44.
Če se govori o pravilni ljubezni, je isto, kakor če se govori o goli resnici — kjer je resnica, tam ni laži, kjer je laž tam ne more biti ljubezni!

Kdor sploh lahko in rad laže, seve, ta tudi v ljubezni ne bo dosti resnice poznal. Nasprotno pa bi bilo čisto nerazumljivo, da bi splošen resnicoljubež ravno v ljubezni mogel lagati —! Pa ravno v ljubezni —, ko je vendar ljubezen nekaj resnega, vzvišeneega nad vsakdanjim življenjem, torej sveta stvar — vseh človeških čustev, ideal —! Kako se naj torej z njo strinja — grda, ostudna laž?

Ne moremo zameriti človeku, če že mora v sili lagati in to iz ljubezni — pa samo v toliko, da prepriča ljubljeno osebo pretečo nevarnost. Ampak iz ljubezni lagati, se pravi, zlorabiti sveto, nedolžno stvar. Ljubezen je solnce življenja! Kdor je nima, je mrto bitje, ter sploh ne more o ljubezni razpravljati. Kdor jo pa lahko zlorabi, je nevrednež!

Ena, ki ji ljubezen ni igrača.

Pred sodiščem.

— Imate kaj premoženja ali denarja?

— Imam samo konja, dve kokoši in voziček.

— Torej nekaj je imate. Zdaj mi pa povejte, kaj ste prav za prav ukradli?

— Konja, dve kokoši in voziček.

Ni bila ona.

— Mištevica, včeraj sem videl nekoga fanta, ko je hotel poljubiti vašo hčerko.

— In se mu je posrečilo?

— Ne.

— Torej ni bila moja hčerka.

K. R. G. Brown:

Vitez enega dne

Roman

— Da se požurite s sliko kar se da na ladjo in odpotujete v Southampton. — Račun sem poravnal že snoči in s tem se torej ne bom zadrževal. Priloge nimam, če ne računam ročne lekarne. Na morju me pa ne bo nihče vpraševal kako in kaj.

Gibbs je pa očitno takoj našel zadržek v tem enostavnem načrtu.

— Vse to je zelo lepo od vas, gospod Hopper, toda kaj bo z menoj?

— No, vi ostanete tu in jo boste stražili recimo takole dobrih dvajset minut. Jaz pa pridem ta čas na parnik in se odpeljem. Potem jo izpustite, porabite motocikel in zdirjate na vso moč proti Southamptonu. Sestaneva se v hotelu Imperial in tam vam plačam vse, kar sem vam dolžan.

Po kratkem molku, iz katerega se je dalo sklepati, da ni preveč navdušen za ta predlog, je Gibbs vprašal:

— Toda kako naj jo pridržim tu?

— Upam, da niste taka neroda, da bi ne vedli kaj početi z njo teh dvajset minut, — je odgovoril Hopper. Jo boste pač morali zabavati in napeti vso svojo zgovornost tako, da ne bo vedela, pri čem je. Izmislite si kakršnokoli pretvezo — in sploh — je pripomnil hladno, — ste mi bili priporočeni, ker imate baje glavo na pravem mestu. Če pa tega ne boste znali storiti, bom vedel, da imate namesto možganov sračje gnezdo.

— Toda...

— K vragu! — je zakričal Hopper srdito. — Kako dolgo boste pa še stali tu in oklevati? Kaj hočete, da začne kričati in spravi na noge ves hotel? Pojdite in glejte, da bo vse v redu! (Slišati je bilo, kako potiska Hopper upirajočega se Gibbsa proti vratom.) — Čez dvajset minut pridete za menoj. Lahko bi bili še veseli, da se morete zabavati s tako lepo jerebičico, dragi moj.

Vrata so se zaprla in začulo se je hehetanje. Peter je zlezal iz svojega skrivališča in videl, kako hiti Hopper po hodniku in si zapiše spotoma suknjič.

Ko je izginil, je stopil Peter na hodnik in začel razmišljati, kaj bi kazalo storiti. Pred tem novim problemom so se vsi njegovi prejšnji pomisleki in dvomi razpršili. Ali naj hiti Jeanni na pomoč ali pa se napoti za Hopperjem, ki jo je popihal s sliko? Srce ga je sililo k Jeanni, pamet mu je pa prigovarjala, naj se nemudoma napoti za milijonarjem. Čim stopi Hopper na krov svoje jahte, bo slika za vedno izgubljena, ker ne bo mogla pravočasno prispeti v Southampton in zadržati ga. Najbolje bo torej, dobiti od Hopperja sliko bodisi nasilno ali pa z zvijačo, predno njegova jahta odpluje. Da — toda kaj bo z Jeanno?

Bilo je jasno, da bi v njenih očeh mnogo izgubil, če bi se odločil pohiteti ji na pomoč, pa bi zamudil ugodno priliko polastiti se slike. Če bi vedela, za kaj gre, bi mu gotovo sama naročila hiteti za Hopperjem. Gibbs ni šel nikaj rad v sobo, a to je bilo najboljšje jamstvo, da ji od te strani ne preti nobena nevarnost. Gibbs bi ji najbrž

tudi ne mogel zabraniti klicati na pomoč. To bi storila seveda samo v skrajni sili. Sicer je pa bila obala oddaljena samo deset minut, a v tako kratkem času se pač ne more zgoditi nič hudega.

In tako je Peter sklenil požuriti se na vso moč. Brž je vzel svoj suknjič in hitel za milijonarjem. Njegovi pomisleki so bili zelo kratki, tako, da je bil že na stopnicah, ko je prihajal milijonar skozi glavna vrata. In že je bil v veži, kjer je v svoje zadovoljstvo opazil hripavo služkinjo, ki mu je bila povedala številko Gibbsove sobe. Namesto smetišnice je držal v rokah omelo iz perja, s katerim se je rahlo dotikala pohištva in okrasov, ki jih je lahko dosegla. Odhod milijonarja Hopperja menda ni bil napravljen na njo nobenega vtisa. Toda Petrovi divji skoki po stopnicah so jo zdramili iz tope zamaknenosti. V kateri je preživljala svoje življenje. Ko je skočil na zadnjo stopnico, je nehala brisati prah in se zagledala nekam v praznino. Tako bi gledala zvezdoslovca — začetnika na kometi, ki bi mu jel nenadoma plesati pred daljnogledom.

Petra ni prav nič veselilo ukvarjati se še s to prismuknjeno revo. Nasmehnil se ji je in hitel mimo nje k vratom. Toda na pragu mu je nenadoma šnila v glavo nova misel. Obstal je, premislil, se obrnil in stopil k dekletu.

— Ali bi mi storili uslugo? — je vprašal ves zasopel.

— Kakšno uslugo?

— Ali poznate dobro gospoda, ki je prav kar odšel — Hopper se piše?

— Koga?

— Rad bi, da bi sporočili njegovo naročilo gospodu Gibbsu na št. 28. Veste, to je tisti gospod, ki se je pripeljal prav kar z motociklom. Zdej pa dobro pazite. Gibbsu poročate, da je Hopper izpremenil svoj načrt. Poročate mu, da mora takoj izpustiti mlado damo, ki je v njegovi sobi, sam pa priti na igrišče za hotelom, kjer ga bo čakal Hopper. Če bi pa Hopperja še ne bilo tam, naj Gibbs počaka. Si boste zapomnili to?

Ne. Poznalo se ji je, da ni razumela niti polovice tega, kar ji je naročil. Ko ji je pa vse potrpežljivo ponovil in jo pregovoril, da je ponovila za njim, se mu je je posrečilo vstpeti ji naročilo tja, kjer imajo drugi ljudje možgane. Potem jo je prerinil do stopnic in odhitel za milijonarjem. S tem je sicer izgubil nekaj minut dragocenega časa, kar mu bo pa bogato poplačano, če se mu zvijača posreči. Če se dekletu ne posveti v glavi, da je njegovo naročilo zelo čudno, in če ga ne bo docela zmešala, bo Gibbs prav gotovo zapustil svoje stražarsko mesto in se ujel v spretno nastavljeno past. Poskusiti je bilo pač vredno. Pod vplivom blagodejne misli, da je končno storil nekaj, da bi pomagal Jeanni iz stiske, je hitel čez verando k izhodu.

Obrnil se je proti obali in odleglo mu je, ko je zagledal Hopperja. Milijonarju se je mudilo, ni pa tekkel, da bi se ne zdel ljudem sumljiv. Ta čas je prispel do pašnika in izginil za hribčkom tik ob morju.

Peter je zdirjal, kar so ga nesle noge. Med potjo si je belil glavo, kako doseči cilj, ne da bi opozoril ljudi nase. Lahko bi bil Hopperju sliko iztrgal, toda bil je že po naravi odločen nasprotnik borbe s starejšim in šibkejšim bitjem, poleg tega bi pa taka borba ne

mogla ostati neopažena. Toda nič bojšega mu ni prišlo na misel. Kolebal je še vedno, ko je prihitel na obalo, kjer se je ustavil, da bi si oddahnil.

Kompromis.

— Hočete postati moja žena?

— Nikoli!

— Pa mi vsaj dovolite, da postanem jaz vaš mož.

Kaj hoče profesor Piccard

Proučiti stratosfero je najvažnejša tehnično - znanstvena naloga bližnje bodočnosti

Poročali smo že, da se je profesor Piccardu prvi polet v stratosfero izjalovil. Toda navzlic temu ostane Piccardov poskus za znanost velikega pomena. Učenjaki, posebno nemški, še vedno upajo, da se bo profesorju Piccardu polet posrečil že zato, ker ga je tako temeljito pripravil in sicer na temelju najnovejših znanstvenih raziskavanj. Piccard je profesor fizike na bruseljski univerzi in se že dolgo peča z mislijo dvigniti se čim višje nad zemljo in proučiti one plasti naše atmosfere, kjer je zrak že zelo redek. V naslednjem si hočemo v splošnih potezih ogledati razloge odnosno cilje, ki jih ima učenjak pri svojem prizadevanju premagati privlačnost zemlje in druge ovire na poti v stratosfero.

Zdej, ko brez senzacij skoro ne mine dan, se zdi Piccardov načrt čisto navadna senzacija. Fantastični polet v stratosfero ima pa znanstveno in tudi praktično ozadje. Proučiti stratosfero je najvažnejša tehnično-znanstvena naloga sedanosti odnosno bližnje bodočnosti. To je važno zlasti za vedno večji zračni promet, kajti v stratosferi bi letali aeroplan in zrakoplovi zelo varno. Znano je namreč, kako težka, pogosto celo nepremagljiva ovira je v zračnem prometu slabo vreme. Kar pomislimo na strašno katastrofo »R 101«. Vse ovire in nevarnosti bi pa odpadle, če bi bilo mogoče letati v stratosferi.

Po najnovejših raziskovanjih na meji stratosfere, to se pravi 11 km in višje nad zemljo, ni neprestanega mešanja atmosfere, kakor je v nižjih zračnih plasteh, temveč tam gori je v najslabšem primeru vodoravno valovanje zraka. Ze to bi bilo letalcem zelo dobrodošlo, ker bi imeli pred seboj neprestano samo jasno nebo... Morda bi se povečala s tem tudi hitrost letanja. Polet v stratosfero se zdi na prvi pogled plod fantazije, toda pomisliti moramo, da v naši dobi skoro nobena ovira ni nepremagljiva. Treba je samo konstruirati poseben motor za zračni promet v stratosferi. Pač pa nastane vprašanje, če bi človek tak polet vzdržal. In na to vprašanje hoče odgovoriti profesor Piccard. In od njegovega poleta bo odvisno, ali se dvigne človek z letali in zrakoplovi v stratosfero ali ne. Znano je namreč, da človek niti pri vdihavanju čistega kisika 11 km visoko ne more živeti, ker je pritisk zraka preslab. Zato je moral Piccard v svojem balonu napraviti posebno, hermetično zaprto kabino, v kateri bi bil človeku potrebni zračni pritisk tudi v stratosferi. Na meji stratosfere se giblje temperatura med 50 in 60 stopinj C pod ničlo. Drugo važno vprašanje, na katero hoče Piccard odgovoriti, so tako zvani gamma žarki, katere so šele nedavno

odkrili in ki so za znanost še vedno velika zagonetka.

Leta 1909 je profesor Jockel v višini 1500 m s posebnim aparatom ugotovil, da je električno izžarevanje še močno. Učenjaki domnevajo, da gre v tem primeru za izžarevanje substanc, v katerih je radij, kar se označuje kot izžarevanje gamma-žarkov. Pozneje se je izkazalo, da se izžarevanje v večji višini ne zmanjša, temveč nasprotno poveča. Iz tega bi se dalo sklepati, da žarki ne prihajajo iz zemlje, temveč od nekega iz atmosfere ali iz stratosfere. Učenjaki so napravili v tem pogledu že mnogo poskusov in iskali so zlasti izvor teh žarkov, toda uspeha niso imeli. Vprašanje tega izžarevanja je še vedno zagonetka. Ker so ostali vsi poskusi na zemlji brezuspešni, se namerava profesor Piccard dvigniti 16 km visoko, da ugotovi tam, kaj je z gamma žarki.

Katedrala mrtvih

Mesto Münster potrebuje novo pokopališče in mestni očetje razmišljajo, kako in kje bi ga napravili. Najbolj se zanimajo za načrt dveh arhitektov, ki predlagata novo pokopališče v obliki velikega poslopja z neštetimi celicami, kamor bi polagali krste. Arhitekta sta nazvala pokopališče, ki naj bi se zgradilo po njunem načrtu, katedrala mrtvih.

To bi bilo večnadstropno poslopje, zgrajeno v krogu tako, da bi bilo dvorišče na vse strani zaprto. V katedrali mrtvih bi bilo prostora za 70.000 krst, kar bi mestu s 120.000 prebivalci, kakor je Münster, za dolgo zadostovalo. Če bo načrt odobren, dobi Münster najoriginalnejše pokopališče v Evropi.

Rak in prehrana

Poskusi na živalih so pokazali, da nekatere sestavine hrane širjenje raka pospešujejo, druge pa ovirajo in zadržujejo. Vseh rezultatov poskusov na živalih seveda ni mogoče preračunati na ljudi, vendar pa navaja dr. W. Caspari nekaj pravil glede prehrane ljudi, ki imajo to strašno bolezen.

Hrana mora biti prežvečana in ne obilna. Obilna hrana pospešuje širjenje raka. Mnogo je odvisno od vitaminov. Če v hrani vitaminov ne najdemo, se rast raka skoraj popolnoma ustavi. Treba se je torej izogibati nekaterih jestvin. Caspari odsvetuje nekoliko paradiznike, kajti v obeh je mnogo vitaminov B, ki močno pospešujejo rast raka. Malo mleka s krompirjem pa ne pospešuje tako zelo raka. Sveže sočvice in sadje se mora omejiti na najmanjšo množino, kar velja tudi za jajca. Velik dotok ogljikohidratov, zlasti s korja, pospešuje raka. Nasprotno pa deluje obilica beljakovin in maščobe.

Ljudje, ki imajo raka, bi morali dobro paziti na redno prebavo kajti če nastanejo v prebavi motnje, se tudi bolezni hitreje širi. Kavo, čespari pripoča, ker se s praženjem uniči v njej vitamin B.

480.000 km za funt medu

Malokdo ve, da se v letanju na daljavo ne more meriti s čebelami noben letalec. Vsi poskusi prekositi rekorde čebel, so zaman. O tem se je prepričalo ameriško poljedelsko ministrstvo, ki je delalo s čebelami zanimive poskuse. Predno nabere čebela funt medu, mora preleteti v normalnih razmerah 480.000 km, kar pomeni, da bi priletela 12 krat okrog zemlje.

Take poskuse so delali v Wyomingu sredi puste pokrajine, kjer je nekakšna oaza, v kateri goje neko posebno rastlino. Od ulja, v katerem so bile poskusne čebele, je bilo do cvetočih rastlin 12½ km. Drugače daleč naokrog ni bilo nobene rastline, na kateri bi mogle čebele nabirati med. Vsaka čebela je mogla poleteti za medom samo enkrat na dan in preletela je 25 km. Mnoge so omagale in popadale na tla, predno so se vrnile v ulj, posebno če je pihal veter in če jih je oviral na poti prah.

Postranski zaslužek filmskih igralcev

Ameriški filmski igralci in igralkice imajo bajne dohodke, seveda če so res prvovrstne zvezde. Poleg sijajnih dohodkov, ki jih imajo kot filmski igralci in igralkice, imajo pa še postranske zaslužke. Tudi ti so tako mastni, da bi zadostovali navadnemu človeku za celo leto, kar zasluži filmski igralec ali igralka v pol ure.

Ameriške trgovine, modni saloni in slična podjetja imajo navado inserirati, da pride ob tem in tem času k njim ta in ta filmska zvezda in da nagovori občinstvo. Tak oglas zadostuje, da prisilijo radovedneži in kupci na trgovino tako, da se vse tare. Blaga gre v promet seveda mnogo več kakor navadno, občinstvo je zadovoljno, zadovoljno je pa seveda tudi podjetje. V pol ure zasluži filmski igralec ali igralka povprečno 1000 dolarjev ali 56.000 Din. Toliko plačajo v Ameriki za kratek nagovor, ki pa mora priti iz ust filmskega igralca ali igralkice.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše

Dlačice na bradi pri damah

in nadležne koccine pod pazduho, na nadležnih in mekih hitro odstrani »Cito« kura. Zlasti na obrazu in na mekih, ki jih pokriva kot diš nežna svilena nogavica, se močno opazajo nadležne koccine in so vas močnejše že čisto spravile v zadrego. »Cito« odpravi vsako nezaželeno rast koccin v par sekundah z jamčenjem brez bolečin in nevarnosti, radikalno in za vselej. Gospa T. piše: »Čutila sem srečo, odkar je »Cito«, sovražnik koccin in dlačic, ugonobil korenine nezaželenih dlačic.« — Tudi gospodje jo lahko uporabijo. Brije brez mila, brez noža in brez aparata. Cena 12 Din. 3 steklenice 25 Din.

Dr. Nic. Kemény, Košice, D., poštni predal 12/M 26. ČSR.

Zahvala.

Za premnoge dokaze iskrenega sočutja, ki smo jih prejeli povodom smrti našega dragega soproga, brata, strica in svaka, gospoda

Ivana Gačnika

se tem potom vsem najtopleje zahvaljujemo.

Posebno zahvalo smo dolžni darovalcem lepih vencev in cvetja, če. duhovščini, pevskemu društvu »Slavec« za ganljivo žalno petje in končno vsem številnim prijateljem in znancem, ki so draga pokojnika v tako častnem številu spremili na njegovi poslednji poti.

VK-Rožna dolina, dne 15. oktobra 1930.

ZALUJOČA SOPROGA.

»Mali oglasi«

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo. — Najmanjši oglas 5 par.

STAR DIVAN
za Din 500. — naprodaj. — Pod
Rožnikom 13. 2662

KORESPONDENTA
veščega hrvatskega in nemškega jezika ter stenografije — išče nujno tvornica likerjev. — Ponudbe na: Sušak, poštanski pretinac 44. 2665

Želodčno tinkturo

preizkušeno, proti zaprtju in drugim težkočam želodca priporoča dr. G. Piccoli, lekarnar v Ljubljani. 58/T

VAJENCA

za sodarsko obrt takoj sprejem. Štefan Kosirnik, sodarski mojster, Ljubljana VII, Vodnikova cesta 18. 2659

Deske

ila za obijanje, kratke za mizarje, oblane za pode — prodaja po zelo nizki ceni. — Ljubljana, Dunajska cesta št. 46. Telefon 2820 in 25—95. 71/T

MODROCE

la afrik, močno blago. Din 260; spodnje modroce, mreže, posteljne odeje, kupite najcenejše pri

RUDOLF SEVER
LJUBLJANA, Marjin trg št. 2
Zahtevajte vzorce! 29/T

PISALNO MIZO,
stanovanjsko, dobro ohranjeno,
kupim. — Kdo, pove uprava
»Slov. Narod«. 2663

SLUŽKINJO,
ki je tudi dobra kuharica — iščem k boljši rodbini brez otrok za Split. Plača Din 400 mesečno. — Poizve se: Bleiweisova cesta 20, III. nadst., desno od 2. do 4. ure popoldne. 2664

ENODRUŽINSKA VILA,
novozidana, z vrtom, ob novem tramvaju, in

TRGOVSKA HIŠA
z lepim, popolnoma urejenim lokalom na najprometnejšem kraju — naprodaj. — Naslov v upravi »Slov. Narod«. 2660

Za stavbe

vsakovrstnih suh tesan in zagran les, ladijska tla ceno od daja Fran Sustar. Dolenjska cesta. telefon 2424. 60/T

Prevažanje

vsakovrstnega blaga, bodisi kuriva, strojev, selitve itd. v Ljubljani in izven Ljubljane z vozovi na konjsko uprego kakor tudi s tremi najmodernejšimi tovornimi avtomobili po dve-, tri- in sedem ton nosilnosti prevzema

EDICIJA TURK, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9. Telefon interurban 2157. 81/T

SPECIJALNA DELAVNICA
za popravila in ugaševanje klavirjev in vseh drugih instrumentov — Josip Bajde, Gospodarska cesta 12 (v bližini Novega sveta) — se priporoča. 2640

English Lessons
Miss Farler

Ljubljana, Dvofakova ul. 3/III (hiša Tönnies). Vpraša se od 1. oktobra dalje od 12.—15. 2527

M. Geršak
Ljubljana

kupuje
suhe gobe

fižol in orehe po
najvišji dnevi ceni

Samo još 2 dana

biće otvorena Velika Jugoslovenska Razstava u Jakopiča Pavilonu — Izloženo je 2000 predmeta sve radovi Jugoslov. žena iz cele države — Upoznajte najnoviju jugoslovensku ornamentiku.

Sve stvari neverovatno jeftino prodavaće se — Pomozite Jugoslov. kućni obrt.

Richard Sterzer, Wien X.,
Favoritenstrasse 150.

Fotografske
povečave slik

za preprodajalce, v najboljši izdelavi, poceni pri
ZAVODU ZA POVEČAVANJE FOTOGRAFSKIH SLIK

Richard Sterzer, Wien X.,
Favoritenstrasse 150.

Najboljši
brnski blagovi

Zajamčeno čistotvornost
moške in damske blagove

zadnjih novosti za
jesensko in zimsko sezijo

razpošilja starorenomirana zaloga tvornice sukna
SIEGEL - IMHOF, BRNO

Palackého tř. 12. Čkoslovaška.

Največja izbira. — Najnižje tvorniške cene. — Najso-

tidnejša izvršitev vseh naročil. — Na zahtevo vzorci
zastonj in poštne prosto.